
УДК 82-84 Крижанівська (Лагутіна) А.В.

АЛЛА В'ЯЧЕСЛАВІВНА КРИЖАНІВСЬКА (Лагутіна) (11.02.1930 – 09.11.2010)

9 листопада 2010 року перестало битися серце Алли В'ячеславівни Крижанівської, кандидата філологічних наук, колишнього старшого наукового співробітника Інституту мовознавства імені О.О. Потебні НАН України.

Алла В'ячеславівна Крижанівська (Лагутіна) народилася 11 лютого 1930 року в м. Ворошиловограді (нині Луганськ) в робітничій родині. Закінчивши школу з золотою медаллю, в 1947 році вступила до Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка, який закінчила в 1952 році з відзнакою.

Протягом 1952–1955 рр. навчалася в аспірантурі (керівник – Г. П. Іжакевич). Після закінчення аспірантури працювала лаборантом, молодшим, згодом старшим науковим співробітником відділу словників, відтак перейшла до відділу російської мови. 1961 р. захистила кандидатську дисертацію **“Грамматические особенности русских оригинальных повестей II половины XVII века”**.

Коло наукових інтересів А.В. Крижанівської – стилістика, культура мови, лексикологія та лексикографія, термінологія і термінографія.

У 1978–1986 рр. була ученим секретарем Комітету наукової термінології НАН України, керівником його робочої групи. Алла В'ячеславівна – ініціатор та співавтор концепції створення **“Російсько-українського словника наукової термінології”** в 3-х книгах. Багато уваги приділяла теоретичному розробленню принципів побудови галузевих терміносистем.

© Л.О. СИМОНЕНКО, 2011

ISSN 1682-3540. Українська мова, 2011, № 2

145

А.В. Крижанівська автор понад 100 наукових праць, серед яких індивідуальні та колективні монографії: “Сопоставительные исследования русского и украинского языков”, “Актуальные проблемы упорядочения научной терминологии” (співавтор). Співавтор колективних монографій “Культура русской речи на Украине”, “Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики”, “Мова і процеси суспільного розвитку”, “Склад і структура української термінологічної лексики” та ін. Уклала “Словник української мови” в 11-ти томах (т. I, II, IV, V у співавторстві), редагувала VI том.

А.В. Крижанівська щиро вболівала за розбудову української наукової термінології, планувала видати низку термінографічних праць. Її напрацювання в галузі наукової термінології втілюються у виданні серії термінографічних праць.

Людмила Симоненко (м. Київ)

Liudmyla Symonenko (Kyiv)

ALLA VYACHESLAVIVNA KRYZHANIVS'KA (LAGUTINA)
(11.02.1930–09.11.2010)

Мовна мозаїка

БЛІЦ І ЙОГО “УКРАЇНСЬКІ РОДИЧІ”

Сьогодні для багатьох стало улюбленим, “модним” запозичення **бліц**, яке почали поєднувати з різними словами української літературної мови і помилково писати переважно через дефіс, пор.: *бліц-опитування, бліц-інтерв'ю, бліц-зустріч, бліц-візит, бліц-підсумки, бліц-огляд, бліц-біографія, бліц-коментар, бліц-новини, бліц-диктант, бліц-вікторина, бліц-конкурс, бліц-турнір, бліц-кредит, бліц-ремонт* та ін. Очевидно, його вподобали за те, що значення “короткий, дуже короткий, миттєвий, блискавичний” співзвучне із стрімким, динамічним темпом нашого життя. Проте донедавна обходилися без **бліц** і вживали замість нього цілу низку українських синонімів, за допомогою яких передавали найтонші відтінки значення “що триває недовго” й уникали одноманітності. Серед них – *короткий, недовгий, нетривалий, короткотривалий, короткочасний, миттєвий, блискавичний, короткотерміновий, короткостроковий, стислий, швидкий* та ін. Ось як можна замінити цими синонімами згадані утворення з **бліц**: *коротке (блискавичне) опитування; коротке інтерв'ю; коротка (нетривала) зустріч; короткий (короткочасний) візит; короткі (основні) підсумки; коротка (стисла) біографія, короткий (стислий) огляд; короткий (стислий) коментар; короткі (основні) новини; короткий диктант; коротка вікторина; короткий конкурс; короткий турнір чи турнір, дуже скорочений у часі; короткотерміновий (короткостроковий) кредит; швидкий (косметичний, поверховий) ремонт* та ін.

Тож не зневажаймо численних “українських родичів” запозичення **бліц**. Вони зрозуміліші, органічніші, багатші на різні значеннєві відтінки. А ще – свої, рідні!

Катерина Городенська